

IMPRESSIE

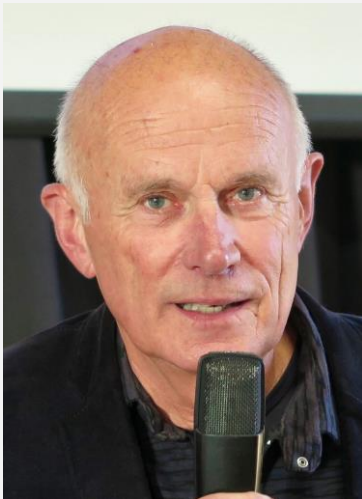
Bijeenkomst op 14 november 2022 voor leden van PvdA Drenthe

Doel van de bijeenkomst

Elk jaar organiseren wij twee middagbijeenkomsten voor leden van de PvdA in Drenthe. Voor de gezelligheid en ontmoeting, maar ook om er iets op te steken.

Voor deze impressie is een keuze gemaakt uit de besproken aspecten.

Rein Munniksm

Rein Munniksm, Fries van geboorte, is vanaf 1978 in verschillende gemeenten burgemeester geweest. Daar tussendoor was hij lange tijd lid van Gedeputeerde Staten van Drenthe.

Rein is inmiddels al enkele jaren met pensioen.

“Water is het nieuwe, blauwe goud”

Met deze woorden nam Rein Munniksm de leiding van de bijeenkomst over van Albert Huizing, die de aanwezigen welkom heette.

Waterschappen staan voor grote opgaven en politieke keuzes

Herman Beerda, dagelijks bestuurder van waterschap Noorderzijlvest, schetste enkele van de groeiende opgaven, waar de Nederlandse waterschappen voor staan en die voor een groot deel te maken hebben met de gevolgen van de klimaatverandering. (1, zie blz. 2). De taken van het waterschap zijn vastgelegd in de Waterschapswet.

Beschikbaarheid en verdeling van water

Er is weinig zoetwater beschikbaar in de wereld. Het probleem is de verdeling ervan. Voorbeeld: er zijn regelmatig discussies in droge tijden, wie gebruik mag maken van het IJsselmeerwater. Waarom kan het waterschap wel een onttrekkingsverbod op grondwater opleggen, maar kan de industrie onbeperkt water oppompen?

Waterkwaliteit

De kwaliteit van het oppervlaktewater baart de waterschappen veel zorgen, want die is slecht. In 2027 moeten we in Nederland uitkomen op de kwaliteitsnorm voor het oppervlaktewater, zoals vastgelegd in de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW). Dat gaat niet lukken; er zit teveel chemische en biologische troep in het water. Waterschappen zijn samen met gemeenten druk bezig om na te gaan hoe de kwaliteit van het oppervlaktewater verbeterd kan worden. Dat gaat ons veel geld kosten. (2, zie blz. 2))

Waterzuivering en drinkwater

Waterschappen gaan niet over het drinkwater; zij krijgen er pas mee te maken, wanneer het water na gebruik in het riool terecht

(1)

Herman Beerda maakte gebruik van een presentatie, [die hier is in te zien](#).

Het is aan te raden deze presentatie te lezen tegelijk met het lezen van de tekst in de rechter kolom.

(2)

Lees over de KRW ook het artikel [‘Hoe heeft het zover kunnen komen?’](#)

Herman Beerda

Herman Beerda is directeur geweest bij o.a. verschillende gemeentelijke diensten. Momenteel is hij waterschapsbestuurder van Noorderzijlvest en ook lijsttrekker voor de PvdA bij de komende waterschapsverkiezingen. Herman is verder lid geweest van de gemeenteraad van Tynaarlo en van Provinciale Staten van Drenthe.

[Lees hier meer over Herman](#)

(3)

Door een recente wetswijziging wordt het aantal geborgde zetels teruggebracht van 7 nu naar 4 vanaf de komende verkiezingen. >>

komt. De zuivering van rioolwater is namelijk wel een taak van de waterschappen. Die zuivering wordt door wat er allemaal in het riool terecht komt, steeds lastiger.

Bestuurlijke kant

Nederland is opgedeeld in 21 waterschappen. De grenzen van de

meeste waterschappen vallen niet samen met de provinciegrenzen, maar zijn vooral afgeleid van de waterstromen. Zelfs kunnen meerdere waterschappen actief zijn in één gemeente. Bestuurlijk is dat lastig, omdat er dan meer overleg nodig is.

Het kaartje laat zien hoe Drenthe over de 4 hier actieve waterschappen verdeeld is.

Waterschappen hebben een – voor een groot deel – democratisch gekozen bestuur. Het algemeen bestuur bestaat uit 23 personen. Vier daarvan worden aangewezen door organisaties (“geborgde” zetels) en de overige 19 worden op 15 maart 2023 door de kiesgerechtigde burgers uit het waterschapsgebied gekozen. De niet-gekozen dijkgraaf (voorzitter van het waterschap) wordt door de Kroon benoemd. (3)

Waterschapsfinanciën

De waterschappen staan financieel op eigen benen. Burgers, organisaties en bedrijven in het waterschapsgebied betalen daarvoor waterschapsbelasting aan het waterschap. De tarieven worden vastgesteld door het waterschapsbestuur. (4, zie blz. 3) Door de gevolgen van de klimaatverandering en door strengere eisen zullen de investeringen en dus de kosten in de nabije jaren sterk toenemen. Bijvoorbeeld door het hoogwaterbeschermingsprogramma voor zee- en rivierdijken. Ander voorbeeld: het voldoen aan de richtlijn voor de kwaliteit van het afvalwater dat de waterschappen lozen in het oppervlaktewater.

De kosten kunnen niet alleen door de waterschappen gedragen worden, maar dat de waterschapslasten zullen stijgen is onontkoombaar. Het zijn politieke keuzes waar het waterschap het geld aan uitgeeft en hoe de tarieven worden vastgesteld.

Peil volgt functie of functie volgt peil

Dit is nog zo’n politieke keuze. Als de provincie zegt dat een bepaald gebied bestemd is voor landbouw, is het waterschap verplicht het waterstaatkundig mogelijk te maken dat er landbouw kan zijn. Dat zal meestal neerkomen op een laag waterpeil in de zomer en hoog peil in de winter. In zijn beleid inzake veenweide-

2 zetels worden dan aange-
wezen door landbouw-
organisaties - dat zijn er nu 4 -
en 2 door natuurbeherende
organisaties - dat is er nu 1.
De 2 geborgde zetels voor het
bedrijfsleven vervallen.
Doordat op de kieslijsten van
VVD, CDA en CU voor de
waterschapsverkiezingen op
15 maart 2023 veel agrariërs
voorkomen, zal de invloed van
de boeren in het waterschaps-
bestuur toch groot zijn.

Een deel van de Tweede
Kamer (waaronder PvdA en
GL) wil dat het gehele water-
schapsbestuur democratisch
wordt gekozen, maar daar
was de meerderheid niet voor.

(4)

Om een indruk te geven van
de hoogte van de tarieven van
per jaar:

- koopwoning € 300 à € 400
- huurwoning € 100 à € 150
- landbouw ca. € 100 per ha.

(5)

[De 'Blauwe Omgevingsvisie'
van Noorderzijlvest is hier te
downloaden.](#)

Het opstellen van een 'Blauwe
Omgevingsvisie' is wettelijk
niet verplicht. [Lees er hier
meer over](#)

Of de andere 3 waterschap-
pen die in Drenthe actief zijn,
over een 'blauwe omgevings-
visie' beschikken, is ons niet
bekend.

gebieden is de provincie Drenthe bereid om af te stappen van peil
volgt functie. Daar wordt de functie van de grond mede afgeleid
van het bestaande peil. Dat is een hele stap in Nederland.

Keuze voor sociaal én leefbare toekomst

Vanuit onze politieke visie moet je als lid van het waterschaps-
bestuur zorgen dat je én de sociale kant overeind houdt én dat je
tegelijkertijd zorgt voor een toekomst waarin ook voor latere
generaties een leefbare wereld beschikbaar is.

Landbouwgif

De uitspoeling van landbouwgif is een groot probleem voor
waterschappen, waar zij nauwelijks invloed op hebben.
De provincie wijst functies toe aan gebieden. Als dat landbouw is
en de boeren gaan gif spuiten, komt een deel terecht in het water.

'Grens' tussen oppervlaktewater en grondwater

Hoe diep moet je gaan om nog te spreken over oppervlaktewater?
Het antwoord is vaag: het waterschap gaat over oppervlaktewater
en ondiep grondwater. Over dieper grondwater gaat de provincie.
De regie over grondwater is volgens Herman Beerda volstrekt
zoek.

Invloed waterschap op locaties voor bebouwing

Heeft het waterschap een sturende stem bij beslissingen over
locaties voor woningbouw?

Noorderzijlvest heeft een 'Blauwe Omgevingsvisie' over wonen
en water vastgesteld. (5) Hiermee benadert het waterschap de
gemeenten om te voorkomen dat er bouwprojecten worden
opgezet op plaatsen, waar het waterschap allerlei technische
maatregelen moet nemen om het water weg te krijgen.

Het waterschap kan de bouw op zulke plaatsen formeel niet tegen-
houden, maar kan wel aangeven, dat het bij extreme omstandig-
heden niet in staat zal zijn om het water voldoende te beheersen.
De regering vindt dat water en bodem sturend moeten zijn bij de
inrichting van het land. Dat betekent dat je moet kiezen waar we
willen bouwen. Dat zijn discussies waar we een forse dobber aan
zullen hebben.

Hartekreten

De bewustwording van wat ons te wachten staat, is volgens
Herman Beerda nog te gering. Hij vreest dat er eerst nog enkele
rampen moeten gebeuren, voordat de gevaren echt doordringen.
Waterschappen moeten veel vaker met de vuist op tafel slaan!

Andries Ophof

Andries Ophof is vooral bekend van zijn werk voor RTV Drenthe. Dat heeft hij bijna 25 jaar gedaan. “Geweldig werk” zoals hij zelf zegt.

Toch heeft hij 2 jaar geleden gekozen om in dienst te treden van WMD Drinkwater. Hij is er teamleider omgevingsmanagement. Daarnaast werkt hij ook voor zichzelf als o.a. dagvoorzitter, presentator, stadionspeaker en communicatieadviseur.

.....
(6)

[Gegevens over productie en tarieven zijn te vinden in deze afbeelding.](#)

Het gemiddeld gebruik van drinkwater is 128 liter per persoon per dag.

(7)

De gemeente Meppel is geen aandeelhouder van WMD.

(8)

Waterbedrijven kunnen alles zuiveren, alle stoffen er uit halen, maar als ze dat doen dan is daar onder andere water voor nodig, dat dan niet beschikbaar is voor levering aan klanten.

WMD Drinkwater moet zich extra inspannen om voldoende, goed drinkwater te kunnen blijven leveren

Andries Ophof, teamleider omgevingsmanagement van WMD Drinkwater, ging onder andere in op de drinkwatervoorziening in de komende jaren. Zo gemakkelijk als in voorgaande jaren gaat het niet meer. Vooral de vervuiling van bronnen en stijgende kosten maken dat er extra inspanning nodig is om voldoende drinkwater van goede kwaliteit te leveren. De investeringen moeten worden verdrievoudigd: van jaarlijks € 12 naar € 37 miljoen.

WMD is naar verhouding een klein waterbedrijf

De WMD levert water aan een zeer groot deel van de inwoners van Drenthe; zie het kaartje hiernaast. Alleen in een deel van Zuidwest Drenthe en van de kop van Drenthe wordt het water geleverd door andere waterbedrijven. (6)

Provincie Drenthe en 11 van de 12 Drentse gemeenten zijn de aandeelhouders van de WMD (7).

Beschikbaarheid van goed drinkwater staat onder druk

Er zijn de laatste tijd veel alarmerende berichten in het nieuws over drinkwater. Over vervuiling van de bronnen en over beschikbaarheid.

De vraag naar water blijft de laatste tijd ongeveer even groot, maar WMD verwacht een stijging van het gebruik, door:

- de woningbouwopgave
- de industrie
- het gebruik van water voor de noodzakelijke intensivering van het zuiveren van het water uit de bronnen. (8)

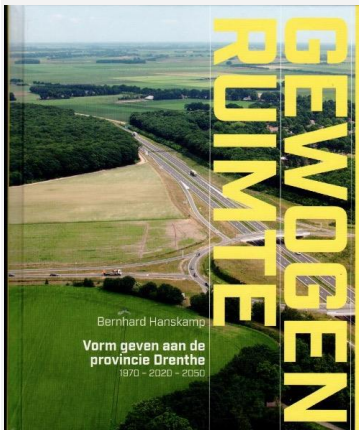
Het is voor de WMD belangrijk dat zijn klanten bewust omgaan met water en verspilling tegengaan.

Vervuilde bronnen

De WMD haalt water uit 14 bronnen in Drenthe; 11 daarvan zijn vervuild. [Die zijn hier op een kaartje te zien.](#) Ook is op het tweede kaartje te zien hoe de verontreiniging van het bronwater toeneemt. Die bestaat uit stoffen die komen van de landbouw, van de industrie maar ook van onszelf. Die stoffen zakken allemaal traag naar de ondergrond en die komen we nu tegen bij het oppompen. Het meest vervuild is de put in Emmen Noordbargeres.

Bernhard Hanskamp

verwees tijdens de bijeenkomst naar zijn boek 'Gewogen ruimte. Vorm geven aan de provincie Drenthe 1970 – 2020 – 2050'. In dit boek is ook een beschrijving opgenomen van de ontwikkeling van de waterhuishouding in Drenthe.

Meer informatie over het boek is [hier op de website van de uitgever te vinden](#).

Tijdens de vorige middag-bijeenkomst op 20 juni 2022 heeft Bernhard een toelichting gegeven op enkele ruimtelijke ontwikkelingen in Drenthe. [Een impressie van die bijeenkomst is hier in te zien](#).

Klantenpanel WMD

Via het WMD Panel hoort de WMD graag de mening en ideeën van zijn klanten. [Klik hier om je aan te melden voor het WMD Panel](#)

(9)

WMD levert ook drinkwater aan Vitens en aan Waterbedrijf Groningen.

Gevolg is onder andere dat er daar een actief koolfilter bijgebouwd moet worden; een deel van de verontreinigende stoffen hechten zich daar aan. Die kost wel €10 miljoen. Er moet echter nog een ander filter bijgebouwd worden om de rest van die stoffen er uit te halen. Kost eveneens rond €10 miljoen.

Waterprijs gaat omhoog

Zoals eerder gemeld, nemen de noodzakelijke investeringen enorm toe naar jaarlijks € 37 miljoen, voor:

- verwijdering van ongewenste stoffen
- verduurzaming van eigen installaties, gebouwen, e.d
- vervanging van oude pijpleidingen
- digitalisering en beveiliging tegen internetcriminaliteit
- de stijgende kosten.

Dat brengt onontkoombaar een verhoging van de waterprijs met zich mee. Van € 0,63 per m³ in 2022 naar € 0,85 per m³ in 2023. Voor een gemiddeld gezin gaan de kosten met ongeveer € 2,00 per maand omhoog. Een vervelende boodschap, zeker van een overheidsbedrijf.

Genoeg water beschikbaar?

Hoe richt je de provincie zo in, dat je altijd genoeg water hebt? Op dit moment is er over het geheel genomen voldoende water beschikbaar om aan de vraag te voldoen. Er moet wel een reserve voorraad beschikbaar zijn voor momenten, waarop de vraag het aanbod overstijgt. WMD is samen met de provincie in heel Drenthe op zoek naar ASV, een afkorting voor: aanvullende, strategische voorraden.

Maar is er ook genoeg water beschikbaar in de toekomst?

WMD laat door instituut KWR onderzoek doen naar de waterbalans in Drenthe. De uitkomsten komen eind februari / begin maart beschikbaar. [Op 10 februari 2023 werd er via RTV Drenthe al het een en ander bekend gemaakt](#).

Nu al is duidelijk dat de regenval in Drenthe voldoende is om in de toekomst het benodigde drinkwater te produceren. Maar dan moet het gevallen regenwater wel zo lang mogelijk in het landschap vastgehouden worden. (9)

Omdat de vraag naar water overdag het grootst is, werkt WMD met reinwaterkelders. 's Nachts worden die weer aangevuld om te kunnen voldoen aan de dagelijkse pieken in de levering aan de klanten.

Niet alleen de overheden, landbouw en industrie kunnen bijdragen aan een beperking van het watergebruik, de waterbedrijven doen ook een beroep op hun klanten om waar mogelijk de afname te

(10)

De gevolgen van de bollenteelt en het niet tijdig kunnen voldoen aan de Kaderrichtlijn Water hebben gemeen, dat de nadelen al heel lang bekend zijn. Maar volgens meerdere sprekers heeft de overheid al die tijd verzuimd om de noodzakelijke maatregelen te nemen. Diplomatieker gesteld: “Regeren mag iets meer vooruitzien zijn, dan nu het geval is.”

(11)

Naar aanleiding van de discussie wierp één van de deelnemers de vraag op of het niet eens tijd wordt om een discussie te voeren over wat de primaire noodzaak voor het menselijk leven is.

Pleidooi om eerst maar eens met elkaar goed te realiseren wat we nodig hebben om een volwaardig en gezond leven te leiden, voordat we ons geld gaan steken in luxe zaken.

Voorbeeld: we kunnen zonder veel discussie heel goedkoop vliegen naar een ver vakantieoord, maar als de waterprijs iets verhoogd moet worden, barst de discussie los.

(12)

Rudy Rabbinge verving hier Yvonne Turenhout, lijsttrekker van PvdA Drenthe. Hij heeft meegeschreven aan het verkiezingsprogramma 2023-2027 van PvdA Drenthe en [staat op de kandidatenlijst van Water Natuurlijk](#) voor Waterschap Drents Overijsselse Delta. (PvdA komt hier niet met een eigen lijst uit, maar vormt één lijst met Water Natuurlijk.)

verminderen. [Daartoe gaf Andries Ophof ook een reeks tips.](#)

Watergebruik door landbouw

Voor landbouw wordt vaak grondwater gebruikt, maar WMD weet niet hoeveel. Vee krijgt deels water van WMD, maar sommige boeren hebben zelf een zuiveringsinstallatie om grondwater te zuiveren en dat aan de dieren te geven. Ook daar heeft WMD geen zicht op.

In waterwingebieden mogen boeren niet dieper boren dan 10 meter. Zij kunnen hun velden dus niet beregenen met grondwater. (Zij mogen daar ook geen landbouwgif gebruiken.)

Bollenteelt vergt veel meer grondwater dan voor het telen van voedingsgewassen nodig is. Velen vinden bollenteelt onwenselijk door het hoge waterverbruik en het landbouwgif, (“je kunt beter voedingsgewassen voor de mensen telen, dan bollen voor de export”) maar bollenteelt is niet in strijd met de wet. WMD heeft daar echter wel last van bij het zuiveren van grondwater, maar kan er weinig tegen doen. (10) (11)

Drinkwater voor de kraan en regenwater voor het toilet

WMD laat onderzoek doen naar de voor- en nadelen (zoals de kosten) van het standaard aanleggen van een extra leiding om regenwater te gebruiken voor o.a. het spoelen van het toilet.

Voorlopig ziet de WMD meer na- dan voordelen en vraagt zich af of de klant op kosten gejaagd moet worden door in te zetten op twee soorten waterleiding in huis.

Wie dat graag wil en bereid is om zelf een watertank en een elektrische pomp aan te (laten) leggen, moet dat – wat de WMD betreft – vooral doen.

Belangrijke aspecten voor het waterschap

Rudy Rabbinge legt een verbinding tussen wat Herman Beerda en Andries Ophof verteld hebben en waar kiezers op kunnen letten bij het bepalen van hun stem bij de verkiezingen. (12) Waterbeleid is namelijk ook politiek van belang.

Meebewegen met de klimaatverandering

Als het gaat om verdediging tegen klimaatverandering wordt door waterschappen vooral ingezet op verhoging van de dijken. Maar dat is het oude denken.

Het nieuwe denken is meebewegen. Meebewegen met de rivieren bijvoorbeeld en dat zouden we op veel meer manieren moeten doen, zoals met de Wadden en in de landschappen. Want meebewegen met de rivieren heeft ook tot gevolg dat je daarmee veel minder kwetsbaar bent en in feite ook in staat bent natuurherstel te plegen. Het meebewegen brengt dus grote

(13)

Het veenweidebeleid is volgens Rudy Rabbinge een typisch voorbeeld van het verkeerde beleid, dus door waterstanden zo sterk te verlagen opdat de boeren al vroeg in het seizoen de akkers en weilanden op kunnen. Daarmee creëer je problemen. Dat zou je kunnen vermijden door die veenweidegebieden totaal anders te benutten en niet meer primair voor melkveehouderij in te zetten. Het zijn keuzes die je kunt maken. Functie volgt peil, dat zou de situatie moeten zijn en niet andersom. (Zie ook onderaan blz. 2)

.....

Albert Huizing

Albert Huizing is voorzitter van de Werkgroep Ouderenbeleid PvdA Drenthe

voordelen met zich mee.

Teveel of te weinig water.

Dit hebben we zelf veroorzaakt door een inrichtingsbeleid van ons landschap te hebben waar mee je dus niet vooruit kijkt en alleen reageert op de gebeurtenissen en dan ook nog op de verkeerde wijze.

Het is verstandiger om veel verder vooruit te kijken en om op mogelijke gebeurtenissen goed voorbereid te zijn.

Te weinig water is ook een gevolg van afvoer van het water. Je moet het water vasthouden, niet in het IJsselmeer, maar veel meer lokaal.

Als je ervoor kiest om op zo goed mogelijke wijze met de beste ecologische methode landbouw te bedrijven, dan houdt dat in, dat je de goede activiteiten (lees: landbouw) op de daarvoor meest geschikte gronden onderneemt.

De voordelen van zo'n keuze zijn groot. Dan kun je met de helft van het huidige landbouwareaal in Europa volstaan. Je kunt 80% reductie van gif en 70 % reductie van de vervuiling tot stand brengen. Je creëert daarmee een situatie waar dus ook echt herstel van natuur kan plaatsvinden, terwijl je ook qua biodiversiteit winst kan boeken. De voor landbouw marginale gronden zouden daarmee een andere bestemming met een ander verdienmodel kunnen krijgen. Dit zou wereldwijd een grote vooruitgang betekenen. De angst voor veranderingen blijkt echter groot.

Maar dat is wel iets wat je in de waterschapsbesturen naar voren kunt brengen, want die kunnen daar een bijdrage aan leveren. (13)

Afsluiting

Albert Huizing sluit de bijeenkomst af met een woord van dank aan de sprekers en aan de overige aanwezigen.